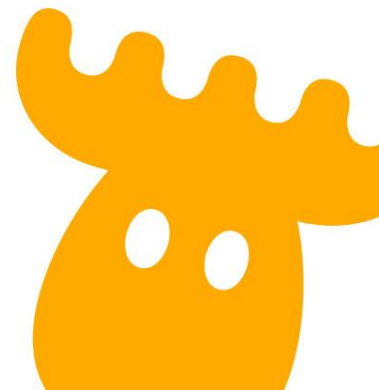

YLIOPPILASTUTKINTO

YLEISINFO SYKSY 2025

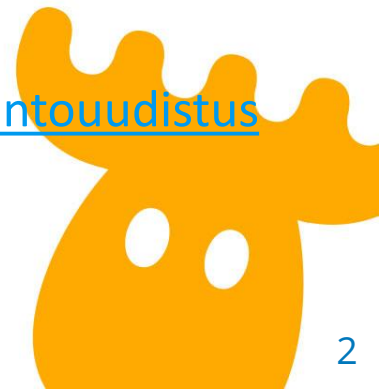
Tutkinnon rakenne

Kokelaan on sisällytettävä
ylioppilastutkintoon vähintään **viiden tutkintoaineen kokeet**.

Lisätietoa

<https://www.ylioppilastutkinto.fi/ylioppilastutkinto/k2022-tutkintouudistus>

Esimerkkejä tutkinnon rakenteesta

- Äidinkieli; englanti (A); matematiikka, lyhyt; psykologia; historia
- Äidinkieli; matematiikka, pitkä; ruotsi (B); englanti (C); uskonto
- Äidinkieli; englanti (A); matematiikka, pitkä; fysiikka; kemia; biologia
- Äidinkieli; ruotsi (A); matematiikka, lyhyt; yhteiskuntaoppi; terveystieto
- Äidinkieli; englanti (A); ruotsi (B); filosofia; ranska (C)

Osallistumisoikeus kokeisiin

1. Oppiaineen **pakolliset opintojaksot** on opiskeltava ennen kokeeseen osallistumista (arvosana 4-10).
2. Vieraassa kielessä, jossa ei ole pakollisia opintojaksoja, riittää kolme opintojaksoa (esim. saksa).
3. Rehtorin päätöksellä poikkeustapaukset

Osallistumisoikeuden epäämisestä rehtori tekee viranhaltijapäätöksen, joka lähetetään opiskelijalle noin 2-3 viikkoa ennen kirjoitusten alkua. Opiskelijalla on mahdollisuus saada oikeus suorittamalla puuttuvat opintojaksot ennen koepäivää.

Ilmoittautuminen kokeisiin

- Ilmoittautuminen tehdään kirjallisesti Wilman lomakkeella lukio-opintojen aikana.
- Sitova ilmoittautuminen
kevään tutkintoon **marraskuussa** (13.-28.11.-25)
syksyn tutkintoon **viikon 22 perjantaina** (29.5.-26)
päivämäärä on merkitty Wilman kalenteriin.
- Valmistumisen jälkeen ilmoittautumisohjeet löytyvät lukion kotisivuilta **Ajankohtaista** -kohdasta.

Kokeiden maksuttomuus oppivelvollisille

- Kokelas voi ilmoittautua maksuttomasti viiteen ensimmäiseen kokeeseen.
- Jos kokelas ilmoittautuu saman tutkintokerran aikana useaan kokeeseen siten, että kokeita tulee yhteensä enemmän kuin viisi, kokelas valitsee maksuttomasti suoritettavat kokeet.
- Jos kokelas saa maksuttomasti suoritetusta kokeesta hylätyn arvosanan, hän saa uusia kokeen ilman maksua muutamien poikkeuksin.
- Oikeus maksuttomiin kokeisiin päättyy sen kalenterivuoden lopussa, jolloin kokelas täyttää **20 vuotta**, ellei kokelaalle ole myönnetä pidennystä.

Koemaksut oppivelvollisille

1. Kuudennesta kokeesta alkaen maksu
2. Hylätyn kokeen uusimisesta peritään maksu esimerkiksi seuraavissa tapauksissa:
 - Kokelaan koe on hylätty, koska kokelas on **jättänyt saapumatta** koetilaisuuteen.
 - Kokelaan koe on hylätty, koska kokelas **ei** ole jättänyt **koesuoritusta arvosteltavaksi**.
 - Kokelaan koe on hylätty vilpin tai koetilaisuuden järjestyksen **häiritsemisen** vuoksi.

Kokeen uusiminen

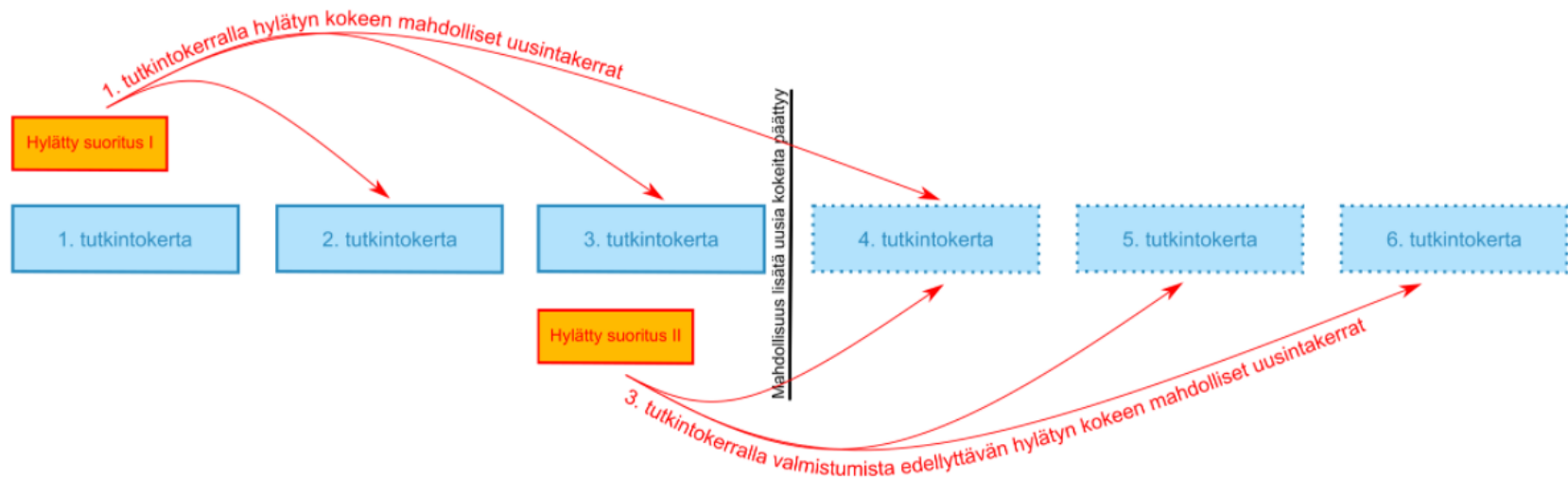
HYLÄTTY KOE: Kokeen voi uusia kolme kertaa seuraavan kolmen tutkintokerran aikana.

Vaativamman tason kokeen voi vaihtaa lyhyempään oppimäärään perustuvaksi kokeeksi, katsotaan uusintakerraksi. HUOM! Vaatimus yhdestä A-tason kokeesta on rajoite.

HYVÄKSYTTY KOE: Kokeen saa uusia ilman rajoituksia.

Tutkinnon suorittaminen ja hylätyn kokeen uusiminen

Kokeiden hajauttaminen

- Hajauttaminen on **yksilöllinen päätös**, joka suunnitellaan opinto-ohjaajan kanssa.
- Suositeltavaa on suorittaa haastavan aineen koe kolmannen vuoden syksyllä, mahdollisuus uusia keväällä.
- Useamman reaaliaineineen kirjoittaminen voi olla peruste jopa kolmelle kerralle hajauttamiseen: tutkintokerralla voi kirjoittaa kaksi reaaliainetta

Ryhmä 1

Psykologia

Filosofia

Historia

Fysiikka

Biologia

Ryhmä 2

Katsomusaineet (ev.lut., ort., elämänkats.tieto)

Yhteiskuntaoppi

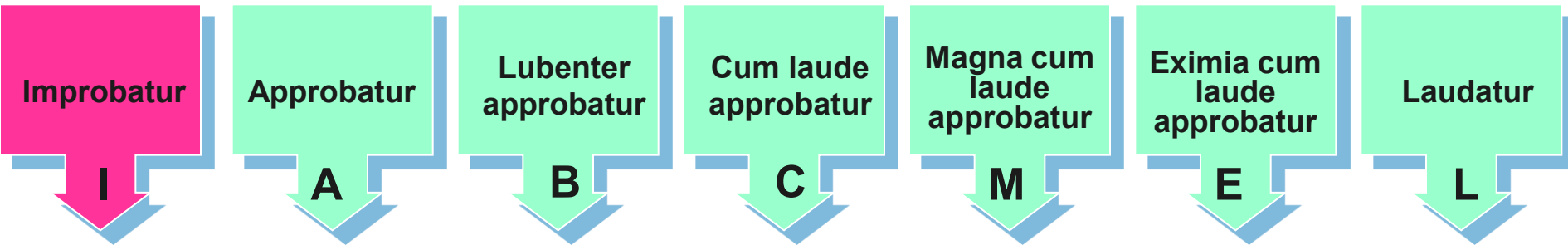
Kemia

Maantiede

Terveystieto

Arvostelu

- Lukion asianomaisen aineen opettaja arvostelee koesuoritukset alustavasti ja **lautakunnan sensorit** lopullisesti
- Jos suoritusta on **heikentänyt** jokin **erityisen painava** peruste, voi lautakunta tämän huomioida: luki-vaikeus, vamma, sairaus tai erityisen vaikean elämäntilanne - otetaan huomioon vain hylätyn ja hyväksytyn rajalla (I → A)

Kompensaatio

- Ylioppilastutkinto tulee suoritetuksi tutkintoon vaadittavassa kokeessa annetun hylätyn arvosanan estämättä
- Kokelas voi kirjallisesti kieltää hylätyn arvosanan merkitsemisen.
- **Vain yhden** hylätyn kokeen voi kompensoida.
- Kompensaatio voi kohdistua vain **tutkintoon vaadittavaan** kokeeseen.
- Hylättyjä ylimääräisiä kokeita ei kompensoida.
- Kokelaan saamat kompensatiopisteet lasketaan yhteen
- **10 kompensatiopistettä** kompensoi hylätyn arvosanan.
- Jos kokelas on suorittanut enemmän kuin viisi koetta, hänelle otetaan kompensatiopisteiden laskemisessa huomioon tutkintoon vaadittavista kokeista **ne neljä pakollista koetta**, jotka tuottavat **korkeimman kompensatiopistesumman**

Kompensaatiossa pisteitä annetaan hyväksytyistä arvosanoista:

L = 7 E = 6 M = 5

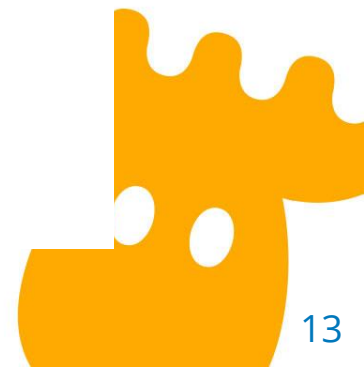
C = 4 B = 3 A = 2

10 kompensatiopistettä viidellä aineella:

AABBi

AAACi

Kompensoidun hylätyn kokeen saa uusia ilman rajoituksia.

Tutkinto ja sen täydentäminen

Kokelas valmistuu ylioppilaaksi suoritettuaan hyväksytysti ylioppilastutkintoon vaadittavat kokeet sekä **lukion oppimäärään** kuuluvat opinnot tai ammatillisen perustutkinnon.

Tutkintoa voi vielä täydentää uusilla kokeilla, kun on suorittanut tutkinnon hyväksytysti.

- voi täydentää jo suorittamansa oppiaineen eritasoisella kokeella
- kokeista annetaan erillinen todistus

Luku- ja kirjoitusvaikeus YO -tutkinnossa

Lukivaikeuden vuoksi on mahdollisuus hakea

- erityisjärjestelyjä (keskivaikea tai vaikea lukivaikeus):
 - pidennetty koeaika, 2 h
 - isompi teksti

Hakemus lähetettävä lautakuntaan viimeistään 30.11. ja 30.4.
Hakemus toimitetaan lukion kautta.

Ota yhteyttä erityisopettajaan.

Sairaus tai vamma yo-tutkinrossa

Pitkääaikaisen sairauden tai pysyvän vamman takia on mahdollista hakea erityisjärjestelyjä:

- pidennetty koeaika
- isompi teksti
- erillinen pienryhmätila (max 8 kokeilasta)
- vapautus tietokoneen käytöstä

Hakemukseen tarvitaan erikoislääkärin lausunto.

Äkillinen sairastuminen ennen YO -koetta

Otettava mahdollisimman pian yhteyttä rehtoriin.

Voidaan myöntää suullinen lupa erityisjärjestelyihin, esim. kokeen tekeminen erillisessä pienryhmätilassa tai lisääika. Poikkeustapauksissa koe voidaan tehdä kotona tai sairaalassa (kolmas tutkintokerta).

Mahdollisimman pian kokeen jälkeen on toimitettava lääkärintodistus rehtorille, joka tekee hakemuksen erityisjärjestelyistä.

Juuri ennen koetta tai kokeen aikana äkillisesti sairastunut voidaan siirtää koulussa erilliseen tilaan. Hakemusta ei tuolloin tarvita, lääkärintodistus tarvittaessa.

Lukutaidon koe

Kaksiosainen koe

Kirjoitustaidon koe

- painottaa luetun ymmärtämistä sekä tekstien analyysi- ja tulkintataittoa
- 6 tunnin koe
- kokeessa kaksi osaa: asia- ja mediatekstit, kaunokirjalliset ja fiktiiviset tekstit
- molemmissa kaksi tehtävää, joista toiseen vastataan = 2 tehtävää

- painottaa kirjallisen ilmaisun ja tekstin rakentamisen taitoa
- 6 tunnin koe
- maksimipistemäärä on 60 pistettä
- tehtävät ovat yksi tai kaksiosaisia.

- Osallistuttava **samalla tutkintokerralla molempiin kokeisiin**
- Arvosana kokeiden painotetun **yhteispistemäärän** perusteella

Reaalikokeen järjestäminen

- Yhdellä tutkintokerralla järjestetään **kaksi reaaliaineiden koepäivää**
- Yhtenä päivänä voit osallistua vain yhden reaaliaineen kokeeseen.
- Tutkinnon hajauttamalla voit osallistua **jopa kuuteen** reaaliaineen kokeeseen.

Ensimmäinen koepäivä:

Psykologia
Filosofia
Historia
Fysiikka
Biologia

Toinen koepäivä:

Uskonto (ev.lut.)
Uskonto (ort.)
Elämäkatsomustieto
Yhteiskuntaoppi
Kemia
Maantiede
Terveystieto

Reaalin tehtävät

- Tehtävät laaditaan **pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten** opintojaksojen pohjalta
- Tehtävien määrä, tyyppi ja vaikeus vaihtelee reaaliaineittain, osa tehtävistä voi olla **pakollisia**.
- Tehtäviin voi kuulua aineistoja (tekstejä, kuvia, tilastoja, karttoja, animaatioita, videoita ja äänitallenteita).
- Tehtävän laajuuden ja kysymysmuodon mukaan pisteet 15-30 pistettä.
- Maksimipistemäärä on 120 pistettä, mikä edellyttää vaativampiin (30p) tehtäviin vastaamista.

Reaalin tehtävät ja vastaukset

Reaaliaine	Opintoj. pak+val	Tehtävien määrä	Vastauksia enintään	Eniten kosketuspintaa oppiainerajat ylittävissä tehtävissä
Uskonto	2+4	9	5	His, Fil, Psy, Bio, Maa
Elämäncatsomustieto	2+2	9	5	Fil, His, Psy, Yht
Psykiologia	1+4	9	5	Usk, Elä, Fil, Bio, Yht, Ter
Filosofia	2+2	9	5	Kaikki tietee
Historia	3+3	9	5	Yht, Fil, Usk, Elä, Ter, Fys
Yhteiskuntaoppi	3+1	9	5	His, Psy, Fil, Elä, Maa, Ter
Fysiikka	1+6	11	7	Kem, His, Ter
Kemia	1+4	11	7	Fys, Bio, Maa, Ter, Yht
Biologia	2+3	11	7	Kem, Ter, Maa, Psy, Usk
Maantiede	1+3	9	5	Yht, Bio, Kem, Usk
Terveystieto	1+2	9	5	Psy, Bio, Yht, His, Kem, Fys

Matematiikan kokeen rakenne

Osa	Tehtävät	valitaan	Apuvälineet
A	4	4	ei koejärjestelmän laskinohjelmia
B1	5	3	koejärjestelmän ohjelmat
B2	4	3	koejärjestelmän ohjelmat
	13	10	

Matematiikan kokeeseen vastaaminen

- A-osan aikana käytössä vain koejärjestelmän yksinkertainen laskinohjelma ja taulukkokirja
- A-osan palautuksella ei ole aikarajaa.
- Kun on palauttanut A-osan, saa käyttöön koejärjestelmän kaikki ohjelmat.

Kokeet toisessa kotimaisessa ja vieraissa kielissä

- Ruotsin kielessä järjestetään kokeet pitkässä (A) ja keskipitkässä (B) oppimäärässä, muissa kielissä pitkässä (A) ja lyhyessä (C) oppimäärässä.
- Lyhyen oppimäärän kokeet perustuvat opintojaksojen 1-8 sisältöihin, osallistua voi kolme opintojaksoa suorittanut.
- Koekerralla voi osallistua vain yhteen kielen pitkän oppimäärän kokeeseen.
- Lyhyeen kielen oppimäärään perustuvia vieraan kielen kokeita voi suorittaa enintään kaksi yhdellä tutkintokerralla. Tällöin saa 2 tuntia lisäaikaa kokeessa.

Kielten kokeen rakenne

- Tutkintokerran tehtävätyyppejä ei ilmoiteta etukäteen, kevään ja syksyn kokeet voivat olla muodoltaan erilaiset.
- Kielitaidon eri osa-alueita mittaavia tehtäviä:
 - kuullun ymmärtäminen
 - luetun ymmärtäminen
 - kirjallinen tuottaminen
 - sanaston ja rakenteiden hallinta
- Tehtävien yhteydessä käytetään autenttista aineistoa: tekstejä, kuvia, tilastoja, karttoja, videoita tai äänitallenteita
- Erilaisia tehtävätyyppejä: monivalinta- ja aukkotehtävät, vapaat tuottamistehtävät
- Ohjeistus tehtävän yhteydessä, esim. vastauksen tavoitepituus (sanaa/merkkiä)

MUITA SÄÄDÖKSIÄ

- **Vilppiin** syyllistyneen kaikki sen tutkintokerran suoritukset hylätään ja voidaan estää osallistuminen seuraavalla kerralla.
- Kokeesta **poisjääminen tulkitaan yrityskerraksi**, ellei siihen ole erityisen painava lautakunnan hyväksymä syy.
- Lautakunta voi erityisen painavasta syystä sallia **tutkinnon aloittamisen alusta**.

Tutkintomaksut

- YTL määrää, koulu kerää ja tilittää YTL:lle
 - koekohtainen maksu 38 €
 - maksu tarkistus-
arvostelusta / koe 56 €
- Maksuperuste syntyy ilmoittautumisesta, ei todellisesta osallistumisesta.

Opiskelijan itsensä vastuulla on

- tietää yo-tutkintoon liittyvät määräykset
- tietää kokeiden suoritusohjeet
- noudattaa määräyksiä ja ohjeita
- toimiva tietokone, laturi ja kuulokkeet mukana kokeessa

Ylioppilastutkintoa koskevaa tietoa saa

- ylioppilastutkintolautakunnan nettisivuilta www.ylioppilastutkinto.fi mm.
 - aiempien vuosien pisterajoja
 - koekohtaisia määräyksiä ja ohjeita
- lukion nettisivuilta
- opinto-ohjaajalta
- koulusihteeriltä
- rehtorilta

Mäntsälän lukion erityistuki kaikille

- koulukohtaiset **kertausopintojaksot**
- Ennen kirjoituksia järjestetään eri aineissa ns. **tenttejä**, joiden tavoite on valmentaa koetta varten.
- Tentit ovat joko suullisia tai kirjallisia, lisätietoa opettajilta.
- Ilmoittautuminen yhtä aikaa yo-kokeisiin ilmoittautumisen kanssa
- Suositeltavaa osallistua erityisesti, jos ei osallistu kertausjaksolle ennen yo-koetta.

Hyvä tietää

- Wanhojen risteily on opiskelijoiden omaa toimintaa, poissaololupaa ei myönnetä.
- Kolmantena vuonna ei kannata sijoittaa lomamatkaa kolmanteen periodiin, jolloin opiskelijoilla on pääasiassa yo-kokeisiin valmentavia opintojaksoja.

**Menestyksen perusta on työssä,
huippusuoritukseen tarvitaan aina ripaus
onnea.**

